

STICHTING HET NATIONALE PARK
DE HOGE VELUWE

Ministerie van Economische Zaken
Staatssecretaris Van Dam
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

datum:	ONS kenmerk:	ONDERWERP:
26 februari 2016	K-160226-001	reactie consultatie uitvoeringsregelgeving Wet natuurbescherming

Excellentie,

Inleiding

Bij brief van 3 februari 2016 hebt u Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe ("NPDHV") gevraagd commentaar te geven op het ontwerp-Besluit natuurbescherming en op de ontwerp-Regeling natuurbescherming. Hartelijk dank voor deze uitnodiging. De reactie van het NPDHV op deze concept-uitvoeringsregelgeving van de Wet natuurbescherming treft u hierbij aan. Daarbij is enkel ingegaan op de regels die volgens het NPDHV nadere aandacht dan wel wijziging behoeven.

Samengevat meent het NPDHV dat de administratieve lasten conform vigerend overheidsbeleid verder omlaag kunnen worden gebracht door meer verantwoordelijkheid aan de eigenaar / beheerder te laten. De concept-uitvoeringsregelgeving introduceert bijvoorbeeld juist verboden, waar die onder de huidige regelgeving niet bestaan. Denk aan de introductie van het verbod op het gebruik van de geluiddemper en het verbod op het beperken van de stand van de nijlgans. Dit is volgens het NPDHV niet de bedoeling van de voorgestelde regelgeving. De Wet natuurbescherming en de daarop gebaseerde regelgeving zou de praktijk juist tegemoetkomen en geen materiële wijzigingen ten opzichte van het huidige rechtsregime introduceren. Hierin past volgens het NPDHV evenmin dat in de Programmatische aanpak stikstofdioxide ("PAS") een tegemoetkoming ontbreekt voor de eigenaar / beheerder voor de investeringen die hij in zijn grondgebied doet, waardoor ontwikkelingsruimte wordt gecreëerd. Investeringskosten geld. In de concept-uitvoeringsregelgeving komen deze investeringen ten bate van de samenleving, maar krijgt de eigenaar / beheerder daarvoor niets terug. Het NPDHV vindt dit een onevenwichtige verdeling van ontwikkelingsruimte, hetgeen de PAS juist beoogt te voorkomen. De eigenaar / beheerder zou

daarom een deel van de door hem gecreëerde ontwikkelingsruimte moeten kunnen behouden.

Het hiernavolgende commentaar van het NPDHV houdt de volgorde van de bepalingen in het ontwerp-Besluit natuurbescherming aan.

Aanwijzing rijksbevoegdheden

In de Nota van toelichting op bladzijde 9 bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming is opgemerkt dat:

"in veel gevallen zal van dat beheer en onderhoud op voorhand kunnen worden gezegd dat dit met zekerheid geen negatieve gevolgen zal hebben voor enig Natura 2000-gebied of voor beschermde diersoorten en dus überhaupt niet vergunningplichtig is of een ontheffing behoeft. Afhankelijk van de precieze aard, locatie en periode van uitvoering van de werkzaamheden, de specifieke omstandigheden van het geval en de specifieke kenmerken van het gebied kan dat evenwel anders zijn en kan wèl een vergunning of ontheffing zijn vereist, waarvoor dan de Minister van Economische Zaken bevoegd is."

Het NPDHV stelt vast dat deze passage weinig houvast biedt bij de beoordeling wanneer nu wel of geen vergunning of ontheffing vereist is. Zou aan deze passage een aantal voorbeelden kunnen worden toegevoegd van beheer en onderhoud dat met zekerheid geen negatieve gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied? Het NPDHV denkt hierbij bijvoorbeeld aan het kappen van bomen, maaien van gras en plaggen van heide. Over een nadere formulering zou het NPDHV graag meedenken.

Verder is het NPDHV van mening dat aan de tweede zin van deze passage dient te worden toegevoegd dat een vergunning- of ontheffingsplicht mede afhankelijk is van de organisatie van de eigenaar / beheerder van een Natura 2000-gebied. Een aantal eigenaren / beheerders, zoals het NPDHV, is door ervaring en deskundigheid voldoende gekwalificeerd om negatieve gevolgen voor het betrokken Natura 2000-gebied of voor de beschermde diersoorten te voorkomen. Eenzelfde vertrouwen is in de Wet natuurbescherming aan grote terreinbeherende organisaties gegeven, die kunnen worden uitgezonderd van de plicht lid te worden van een wildbeheereenheid (artikel 3.14 Wet natuurbescherming, memorie van toelichting blz. 166 (TK 2011-2012, 33348, nr. 3)). In de ontwerp-Regeling natuurbescherming is het NPDHV terecht tot de professionele organisaties gerekend, die een doelstelling hebben die een duurzaam faunabeheer verzekert (blz. 27 toelichting bij de ontwerp-Regeling natuurbescherming). Dit zou voor meer particuliere stichtingen en landgoederen kunnen gelden. Aan het NPDHV zou dus in elk geval meer vrijheid kunnen worden gegeven.

Programmatische aanpak stikstof

Hoofdstuk 2 van het ontwerp-Besluit natuurbescherming en van de ontwerp-Regeling natuurbescherming bevat regels over de PAS. Het NPDHV vindt de PAS een vergaande vorm van overheidsregulering van privaat grondbezit. Het vaststellen van herstelmaatregelen door de overheid geeft onvoldoende rekenschap van het feit dat eigenaren / beheerders primair verantwoordelijk zijn voor hun grondgebied. Verplichte herstelmaatregelen beperken de vrijheid van handelen.

Het NPDHV vindt het zorgwekkend dat de Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming herstelmaatregelen, zoals plaggen of chopperen dat bij het NPDHV regelmatig gebeurt, rekent tot de primaire verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan dat het beheerplan voor het betrokken gebied (mede) vaststelt (blz. 18-19 van de toelichting). Dit is niet primair de verantwoordelijkheid van de overheid, maar van de grondeigenaar / -beheerder. Het NPDHV neemt op basis van jarenlange kennis, kunde en ervaring herstelmaatregelen door goed te letten op hetgeen in de natuur gebeurt. Het NPDHV beheert de natuur vanuit een gebiedsgerichte benadering.

De natuur heeft wel een collectieve belevingswaarde, maar is niet per definitie een collectief goed, zoals de regering aanneemt (blz. 81 Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming). Natuur op het terrein van een particuliere grondbezitter is primair eigendom van deze grondbezitter. De eigenaar is verantwoordelijk voor de natuur op zijn terrein en het beheer daarvan. Hij draagt daarvoor zowel de lusten als de lasten. Het NPDHV laat zich hierbij niet leiden door beslissingen van de overheid of de politiek, maar door datgene wat de natuur nodig heeft. De overwegingen van het NPDHV zijn praktisch en gericht op de inhoud en niet politiek. Als het NPDHV hierin op basis van de PAS wordt belemmerd, heeft dat ongetwijfeld direct negatieve gevolgen voor de biodiversiteit op De Hoge Veluwe. Dit kan niet de bedoeling zijn van regelgeving die de natuur juist beoogt te beschermen. Het NPDHV meent dan ook dat de bladzijden 18 en 19 van de Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming dienen te worden aangepast. Voorgesteld wordt expliciet in de toelichting op te nemen dat het beheer en het nemen van herstelmaatregelen primair de verantwoordelijkheid is van de eigenaar / beheerder van het betrokken gebied.

Verder kan het NPDHV zich niet vinden in het feit dat een grondeigenaar niet zelf kan meebepalen waaraan de door hem gecreëerde ontwikkelingsruimte ten goede komt. De grondeigenaar krijgt hierdoor niets terug voor zijn investering. Het NPDHV is bereid ontwikkelingsruimte te creëren voor andere ondernemers, mits zij daarvoor in de plaats ook aanspraak kan maken op de door haar gecreëerde mogelijkheden. Dat dit niet is geregeld, is een belangrijke omissie in de regelgeving en de PAS dient hierop te worden aangepast. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door aan degene die

ontwikkelingsruimte creëert de mogelijkheid te geven een deel van deze ontwikkelingsruimte te reserveren conform de artikelen 2.7 en 2.8 van het ontwerp-Besluit natuurbescherming. De artikelen 2.7 en 2.8 van het Besluit natuurbescherming, en de Regeling natuurbescherming, dienen hierop te worden aangepast. Het NPDHV is ervan overtuigd dat dit stimulerend werkt.

In het verlengde hiervan ligt de vraag of eigenaren / beheerders een vrijstelling kunnen verkrijgen volgens artikel 2.12 van het ontwerp-Besluit natuurbescherming, indien zij door goed beheer ontwikkelingsruimte creëren, waardoor zij eventuele stikstofbelasting voor een ander project van hun hand kunnen compenseren. Het NPDHV vindt dit niet duidelijk in artikel 2.12 terug. Artikel 2.12 van het Besluit natuurbescherming zou daarom moeten worden aangepast, zodat compensatie door de eigenaar / beheerder mogelijk wordt.

Verder is in de Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming vermeld dat stikstofbelasting de meest bepalende factor is voor het kunnen realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. Het is een factor die een landelijke aanpak vergt, aldus de toelichting (blz. 10). Het NPDHV vraagt zich echter af waarom stikstofbelasting er voor de overheid uitspringt? Er zijn andere vormen van belasting die eveneens landelijk spelen en een effect hebben op Natura 2000-gebieden, zoals (over)begrazing. Overbegrazing gaat evenzeer ten koste van bepaalde habitats die niet kunnen ontwikkelen doordat de jonge plantjes worden opgegeten. Of een toename van herten, waardoor bepaalde kruiden worden opgegeten, die juist weer noodzakelijk zijn voor het overleven van beschermde vlindersoorten. Dus hoe meer (begrazing door) herten, des te minder beschermde habitats en beschermde vlindersoorten. Onlangs hebben onderzoeken in de Amsterdamse waterleidingduinen deze relatie duidelijk aangetoond. Hiervoor is naar de mening van het NPDHV te weinig aandacht in de uitvoeringsregelgeving.

Ook valt het NPDHV op dat een ecologische beoordeling van het programma dient plaats te vinden en dat de betrokken bestuursorganen het programma tijdig moeten bijsturen (blz. 20 Nota van toelichting ontwerp-Besluit natuurbescherming). Aangezien bestuursorganen dit niet zelf kunnen verrichten, zal de ecologische beoordeling en het bijsturen van het programma grotendeels afhankelijk zijn van adviezen van deskundigen. De eigenaren / beheerders zijn bij uitstek de deskundige voor hun grondgebied. Maar zij worden niet in de toelichting genoemd. Waar is de ruimte voor de eigenaar / beheerder? Verricht straks een ingehuurd deskundige van de overheid eenmalig de beoordeling van de ecologie op een bepaald terrein, terwijl de eigenaar / beheerder dag en nacht op zijn terrein aanwezig is en het terrein bij uitstek kent? Dit kunnen voldoende gekwalificeerde partijen, zoals het NPDHV, uitstekend zelf. Het NPDHV pleit er daarom voor dat de eigenaren / beheerders ten minste worden betrokken bij de ecologische beoordeling en bijsturing van het programma voor hun grondgebied. Dit dient te worden

verwerkt in artikel 2.6 van het Besluit natuurbescherming dat regels geeft voor het programma.

Schadebestrijding

In het ontwerp-Besluit natuurbescherming en de ontwerp-Regeling natuurbescherming is de nijlgans niet meer terug te vinden. In de huidige regelgeving is de nijlgans nog wel vermeld in bijlage 1 van de Regeling beheer en schadebestrijding dieren. Dit betekent dat de stand van de nijlgans kan worden beperkt. In de voorgestelde regelgeving is deze mogelijkheid geschrapt. Dat moet een omissie zijn, want de nijlgans is een invasieve exoot. Door haar agressieve en territoriale gedrag verjaagt de nijlgans andere soorten van hun nest, neemt dat in gebruik en duldt geen andere watervogels in haar buurt. Volgens de website van de Vogelbescherming nemen de nijlganzen explosief toe. Gegeven het feit dat de nijlgans schade toebrengt aan zowel de fauna (verdringing) als de biotoop (vermesting) is plaatsing op de landelijke vrijstellingslijst noodzakelijk. De nijlgans vormt een bedreiging voor andere soorten. Daarom stelt het NPDHV voor dat ter uitvoering van artikel 3.15 van de Wet natuurbescherming de nijlgans wordt aangewezen als soort die in het gehele land schade veroorzaakt en kan worden bestreden.

Jacht

In de Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming is vermeld dat de Wet natuurbescherming regelt dat de jacht - evenals populatiebeheer en schadebestrijding - overeenkomstig een faunabeheerplan moet geschieden. Aan de eisen die het faunabeheerplan aan de jacht stelt worden in het ontwerp-Besluit natuurbescherming en in de ontwerp-Regeling natuurbescherming geen beperkingen gesteld. Het NPDHV vindt dat hierdoor onduidelijk is welke eisen gelden voor het onderdeel jacht in een faunabeheerplan. Hierover wenst het NPDHV graag meer duidelijkheid te verkrijgen, vooral om te voorkomen dat dit oneigenlijk via rechterlijke procedures wordt afgedwongen en opende eisen aan het plan worden gesteld. Dat zou tegen de intentie van de Wet natuurbescherming ingaan.

Het NPDHV kan zich vinden in haar vermelding in Bijlage 2 van de ontwerp-Regeling natuurbescherming. Het uitgesproken vertrouwen van de regering in de professionaliteit van het NPDHV wordt zeer gewaardeerd. Zoals eerder in deze brief aangegeven, denkt het NPDHV dat haar professionaliteit ook op andere punten in de regelgeving tot meer vrijheid moet kunnen leiden. Overigens heeft het NPDHV gezien dat haar naam in Bijlage 2 onjuist is gespeld. Er staat nu: Stichting Het Nationaal Park De Hoge Veluwe. Dat moet zijn: Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe. Hierbij graag het verzoek de juiste spelling in Bijlage 2 van de Regeling natuurbescherming te hanteren.

Vervolgens merkt het NPDHV op dat artikel 3.6 lid 1 van het ontwerp-Besluit natuurbescherming verbiedt dat de jacht wordt uitgeoefend voor zonsopgang en na zonsondergang. Alleen voor de jacht op de wilde eend geldt een

uitzondering (artikel 3.7 ontwerp-Besluit natuurbescherming). Het NPDHV is voor een ruimere regeling van jacht, beheer en schadebestrijding. De veiligheid staat daaraan niet in de weg. Vogels worden bijvoorbeeld in de lucht geschoten, landdieren zoals haas en konijn niet. Bij het schieten op vogels bestaat het risico dat iemand op de grond geraakt wordt niet. Daarbij komt dat juist het schieten van eenden, smienten en ganzen in de schemering effectief is. Concreet stelt het NPDHV voor het schieten van vogels met geweer, naar analogie van artikel 3.7 van het ontwerp-Besluit natuurbescherming, in artikel 3.16 van het Besluit natuurbescherming toe te staan gedurende een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang.

Verder verbiedt artikel 3.6 van het ontwerp-Besluit natuurbescherming dat de jacht wordt uitgeoefend op zondagen, de nieuwjaarsdag, de tweede paas- en pinksterdag, de beide kerstdagen en de Hemelvaartsdag. De reden voor dit verbod is volgens de Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming de recreatie in de natuur op deze dagen (blz. 79, 112). Het NPDHV kan zich niet in dit verbod vinden. In Nederland wordt zeven dagen per week in de natuur gerecreëerd. Bovendien trekken mensen al lang niet meer alleen op zon- en feestdagen de natuur in. Daarbij komt dat beheer en schadebestrijding op de zon- en feestdagen wel is toegestaan. De onderbouwing van het verbod op zon- en feestdagen te jagen deugt niet. Het NPDHV verzoekt u dan ook dit verbod te schrappen.

Daaraan voegt het NPDHV toe dat artikel 3.21 van het ontwerp-Besluit natuurbescherming bepaalt dat een jachtakte één jaar geldig is. Volgens de Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming is een termijn van vijf jaar overwogen, maar heeft het Kabinet daarvan afgezien (blz. 55 toelichting). Het NPDHV pleit ervoor de termijn van vijf jaar te hanteren, dan wel, zoals in Duitsland geldt, drie jaar. Het verruimen van de geldigheidsduur van de jachtakte van één naar vijf (of drie) jaar is een eenvoudige maatregel om administratieve lasten drastisch te beperken. Het stelsel van beheersing van legaal wapenbezit wordt hierdoor op geen enkele wijze schade toegebracht. Een jachtakte kan bij onregelmatigheden immers worden ingetrokken.

Artikel 3.25 van het ontwerp-Besluit natuurbescherming verbiedt het onder zich hebben of verhandelen van onder andere damhert, edelhert, ree en wild zwijn. Niet uitgesloten is dat hieronder wildbraad wordt begrepen. Dit kan niet de bedoeling van de Wet natuurbescherming en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving zijn. Het NPDHV vraagt u derhalve te bevestigen dat wildbraad niet onder het verbod van artikel 3.25 van het Besluit natuurbescherming is begrepen en dit zo nodig in het Besluit natuurbescherming, dan wel in de toelichting bij dit Besluit, tot uitdrukking te brengen.

Middelen voor het vangen en doden van dieren

Het is het NPDHV opgevallen dat de geluiddemper niet als middel voor de jacht, beheer en schadebestrijding is aangewezen in het ontwerp-Besluit natuurbescherming en in de ontwerp-Regeling natuurbescherming. Dit is opmerkelijk, omdat het gebruik van de geluiddemper op grond van de huidige regelgeving wel mogelijk is. In haar brief van 19 januari 2016 stelt het Interprovinciaal Overleg ("IPO") dan ook terecht voor de geluiddemper in de uitvoeringsregelgeving op te nemen. Het NPDHV schaart zich volledig achter de redenen die het IPO daarvoor noemt. De geluiddemper dient ter voorkoming van onnodige verstoring van beschermde diersoorten.

Het NPDHV heeft de geluiddemper eerder op proef gebruikt en de resultaten gedocumenteerd. Daaruit blijkt dat dieren op afstand van 100 meter van het schot nauwelijks hinder van het gedempte schot ondervinden. De ervaring bij het schieten zonder geluiddemper was dat dieren tot op zo'n 3 kilometer afstand van het schot op zijn minst gealarmeerd waren. Het is daarbij goed zich te realiseren dat de geluidsknal van het schot met een kogelgeweer en de daarbij behorende munitie niet geheel wordt weggenomen. Een geluiddemper dempt alleen de knal van het mondingsvuur. De knal van de kogel door de geluidsbarrière kan niet worden gedempt. Met het gebruik van de geluiddemper neemt de totale geluidsdruk met 30% af, 70% van de knal van het schot blijft hoorbaar. Het is de ervaring van het NPDHV dat door het dempen van het schot (beschermde) diersoorten aanmerkelijk minder verstoord of verontrust raken. Hierdoor wordt tegemoet gekomen aan de verantwoordelijkheid van het NPDHV om verontrusting en verstoring van beschermde diersoorten binnen Het Nationale Park De Hoge Veluwe (een Natura 2000-gebied) zo veel mogelijk te voorkomen. Daarmee geeft het NPDHV tevens uitvoering aan de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Bovendien neemt de terugslag van het geweer op de schouder van de jager af door het gedempte mondingsvuur. Daardoor wordt voldaan aan de geldende arbo-regelgeving die eist dat een gevaar of risico voor de werknemer bij de bron wordt aangepakt (artikel 3 lid 1 onder b van de Arbeidsomstandighedenwet).

Het NPDHV is eens met het voorstel van het IPO dat het gebruik van de geluiddemper aan stringente voorwaarden dient te worden onderworpen. Zo zou een geluiddemper van een code kunnen worden voorzien en kunnen worden bijgeschreven op de jachtakte van de jagers, zoals dat nu ook gebeurt bij een jachtgeweer. Op die manier zijn en blijven geluiddempers traceerbaar. Daarnaast kan de verplichting worden opgenomen dat een demper, net als een geweer, opgeborgen moet worden in een wapenkluis.

Overigens staat het Beneluxrecht niet in de weg aan het gebruik van de geluiddemper. Het Benelux-Gerechtshof heeft op 22 maart 2013 geoordeeld dat, na wijziging van het Beneluxrecht, de toepassing van het Beneluxrecht uitsluitend beperkt is tot de uitoefening van de jacht en zich niet uitstrekt tot

schadebestrijding, dan wel het belang van o.a. flora, fauna, volksgezondheid en openbare veiligheid. Op deze uitspraak van het Benelux-Gerechtshof is een Beschikking van het Benelux Comité van Ministers d.d. 5 maart 2014 gevolgd, met nummer M(2014)3, waarin op verzoek van de Nederlandse regering is toegestaan dat van de Benelux-overeenkomst Jacht en Vogelbescherming wordt afgeweken voor zover dit nodig is in het belang van de wetenschap, van het natuurbeheer of tot voorkoming van schade. De regeringen van België en het Groothertogdom Luxemburg hebben zich hierbij aangesloten.

Het is niet logisch het gebruik van de geluiddemper alleen voor vogels toe te staan, zoals het IPO lijkt voor te stellen. De redenen voor het gebruik van de geluiddemper beperken zich niet tot vogels, maar betreffen elk schot. Elk schot is namelijk verontrustend. Het NPDHV stelt voor het gebruik van de geluiddemper, zoals dat nu ook al in de vigerende wet- en regelgeving is geregeld, onder voorwaarden toe te staan bij het gebruik van een kogelgeweer.

Verder merkt het NPDHV op dat zij zich niet kan vinden in het verbod op het schudden van eieren (zie blz. 48 Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming). Dit is een uiterst diervriendelijk en effectief middel om ganzen die in de zomer overblijven in te perken. Als het schudden van eieren niet meer wordt toegestaan, komen er meer kuikens, meer ganzen in de zomer en dus meer problemen, waardoor meer afschot of vergassing nodig is. Daarom pleit het NPDHV ervoor het schudden van eieren wel toe te staan en het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming daarop aan te passen.

Probleemanalyse en instrumentkeuze

De Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming vermeldt bij de probleemanalyse dat voor de uitoefening van de jacht waarborgen van belang zijn voor de verzekering van het behoud van een redelijke wildstand (blz. 79). Het NPDHV vraagt zich af welke waarborgen dit kunnen zijn? En wie daarvoor moet zorgen? In het ontwerp-Besluit natuurbescherming en in de ontwerp-Regeling natuurbescherming zijn deze "waarborgen" niet als zodanig geformuleerd. Het NPDHV zou zich in het formuleren van algemene eisen ook absoluut niet kunnen vinden. De wildstand is bij uitstek afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval. Schadebestrijding kan bijvoorbeeld noodzaken tot een lage wildstand. Daarnaast kan een jachthouder er niet voor zorgen dat de wildstand op peil blijft, bijvoorbeeld in het geval dieren door ziekte of een strenge winter overlijden. Ook kan een jachthouder de vruchtbaarheid van dieren niet bevorderen. Dergelijke ingrepen in het verloop van de natuur kunnen niet van de eigenaar / beheerder worden gevergd. Dit kan niet de bedoeling zijn van de Wet natuurbescherming en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving. Een dergelijke verplichting is ook niet in de huidige regelgeving opgenomen.

De Nota van toelichting bij het Besluit natuurbescherming meldt dat "*een grote diversiteit aan maatschappelijke actoren*" betrokken is bij de toepassing van de natuurwetgeving (blz. 76). Daarbij wordt wel naar de eigenaren en beheerders verwezen, maar is niet vermeld dat juist deze personen bij uitstek met de Wet natuurbescherming en de voorliggende uitvoeringsregelgeving van doen hebben. De eigenaren en beheerders dragen de lusten en de lasten van de natuur op hun grondgebied. De wet- en regelgeving gaat over hun grondgebied. Hoe je natuur ook definieert, je moet altijd terug naar het eigendom. Een inbreuk op het eigendomsrecht is alleen toegestaan als de inbreuk onder omstandigheden gerechtvaardigd is. Dit betekent dat het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming een uitzondering vormen op de regel dat de eigenaar vrij over zijn grondgebied kan beschikken. Dit inzicht heeft gevolgen voor de maatregelen die op grond van de Wet natuurbescherming en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving mogen worden genomen. Concreet: bij het formuleren van de voorliggende uitvoeringsregelgeving en bij het nemen van elk besluit dient uitgangspunt te zijn dat ingrijpen door de overheid alleen is toegestaan, indien dat noodzakelijk is. Dat is de juiste balans, die ook terug moet komen in de belangenafweging. Uit het eigendomsrecht volgt dat het belang van de eigenaar / beheerder in beginsel zwaarder dient te wegen dan andere belangen. Dit uitgangspunt moet bij de uitleg van het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming worden gevolgd. Dat dient daarom helder tot uitdrukking te worden gebracht in de toelichting bij de uitvoeringsregelgeving.

Conclusie

Het NPDHV verzoekt u haar commentaar te verwerken in de ontwerp-uitvoeringsregelgeving en in de bijbehorende toelichting. Uw reactie op deze brief ziet het NPDHV graag tegemoet. Vanzelfsprekend is het NPDHV bereid haar brief, waar nodig, toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

S.E. baron van Voorst tot Voorst
directeur